

Фахово про фармацію і фармацевтів

ПЕРШИЙ
ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
ЖУРНАЛ В УКРАЇНІ
ВИЙШОВ ДРУКОМ У ЛЬВОВІ
15 КВІТНЯ 1871 РОЦІ.
ВИДАВЦЕМ «ЖУРНАЛУ
АПТЕЧНОГО ТОВАРИСТВА»
БУЛО ГАЛИЦЬКЕ
ТОВАРИСТВО АПТЕКАРІВ

ПЕРШИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ АПТЕКАРІВ

Тогочасна система концесій на відкриття аптек ґрунтувалася на приватній власності і не сприяла розвитку медикаментозної допомоги населенню. Товариство домагалося від уряду проведення реформ щодо аптечного законодавства, підготовки аптечних учнів та магістрів фармації, збільшення випуску лікарських засобів. Власне, для здійснення цих задумів Товариство й вирішило видавати журнал. Його першим редактором журналу обрали магістра фармації В.Теппа, який виконував свої обов'язки на громадських засадах.

У першому номері були представлені найважливіші теми: розвиток аптечної справи у краї, захист незалежного становища аптек та інтересів фармацевтів від зазіхань торгових корпорацій, інформування читачів про нові способи виготовлення і зберігання ліків. Видання складалося з кількох розділів: аптечні та професійні справи; урядові розпорядження й декрети; звернення і звіти правління Товариства; огляд фармацевтичної літератури, наукові статті та практичні нотатки; кореспонденція з периферії; нові лікарські засоби; торгові відомості; нариси з історії фармації й відкриття аптек.

За часів керівництва журналом професора Львівського університету Б. Радзішевського та доцента кафедри фармації Львівського політехнічного інституту М. Дуніна-Вонсовича спрямованість журналу стала більш науковою. Наступний редактор — В. Яблоновський — доклав багато зусиль, аби зробити видання більш

корисним для фармацевтів. Публікації збагачували професійний кругозір аптекярів, поглиблювали знання в галузі теорії та практики фармації, підтримували реформу системи концесій на відкриття аптек та збільшення кількості аптечних закладів. Важливі соціальні питання були «родзинкою» журналу за часів керівництва Б. Косковського. Він виступав за емансипацію жінок та дозвіл для них займатися різною діяльністю, надання права на одержання освіти, у тому числі й вищої.

АКТУАЛЬНІ ТЕМИ

На сторінках «Журналу аптечного товариства» велася розмова про справи та події, які цікавили аптекярів того часу. Деякі з тем є актуальними й сьогодні, зокрема необхідність організації аналітичних лабораторій в аптеках (окреслювалися завдання й подавалися практичні рекомендації щодо їхнього створення), кас взаємодопомоги, тарифних ставок зарплати залежно від стажу роботи фармацевтів тощо.

Особливу увагу приділяли питанням суспільного життя. Журнал розповідав про перший з'їзд фармацевтів Галичини (1897 р.), критикував австрійську владу, яка не запросила Галицьке товариство аптекярів взяти участь у міжнародній фармацевтичній виставці (Відень, 1883 р.). На знак протесту Товариство надіслало до уряду географічну карту Галичини з додатком, у якому зазначалося, що у

Б. Радзішевський

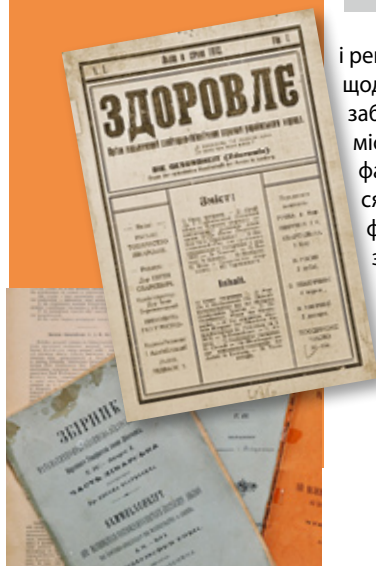
М. Дунін-Вонсович

За успішну діяльність у сфері поширення наукових знань, високий рівень дослідницьких праць, за прагнення вдосконалити аптечну справу в Галичині «Журнал аптечного товариства» був нагороджений золотою медаллю на Празькій фармацевтичній виставці у 1887 році

«КІЛЬЦЕ»

У квітні 1911 р. з'явився ще один фармацевтичний журнал. «Кільце» видавав відомий магістр фармації С. Штейн. Спочатку журнал виходив у Львові, а потім у Золочеві (Львівська область). Назва журналу (кільце — частина ланцюга) була доволі символічною, позаяк малося на увазі об'єднання всіх фармацевтів за спільністю інтересів і завдань в єдине ціле. На жаль, видання також не знайшло широкої підтримки

«МОЛОДА ФАРМАЦІЯ»

У січні 1910 році у м. Рава-Руська С. Ратушинський видав перший номер журналу «Молода фармація». У «Зверненні до колег» він повідомив, що основна увага буде приділятися питанням поліпшення забезпечення населення ліками, адже «від можливості придбати ліки залежить здоров'я, а інколи навіть життя людини», підготовки учнів в аптеках і незадовільних умов праці аптечних працівників. Зазначалося, що тільки об'єднаними зусиллями всіх фармацевтів можна добитися поступок із боку власників аптек. В одній

із статей була пропозиція про встановлення штатного розкладу для аптек, складеного на основі кількості рецептів і товарообороту. Це була прогресивна ідея, оскільки штат аптеки набирали на свій розсуд самі власники. У журналі критикували тих, хто мав багато учнів і використовував їх як дешеву робочу силу. Водночас багато кваліфікованих фармацевтів не могли знайти собі роботу. Від січня до березня 1910 році вийшло три номери журналу. Відсутність підтримки з боку фармацевтів і нестача коштів спричинили закриття «Молодої фармації».

«АПТЕКАРСЬКИЙ КУР'ЄР»

У 1878 р. львівський аптекар, власник аптеки «Під угорською короною» Якуб Піпес-Поратинський почав видавати журнал «Аптекарський кур'єр», де публікувалися повідомлення про наявність медикаментів і аптечних товарів на різних аптечних складах і фармацевтичних фірмах. Через брак грошей журнал виходив лише протягом року.

Але через деякий час, у 1884 р., під такою самою назвою розпочав видавати журнал власник аптеки у Золочеві, магістр фармації М. Заградник. Він також інформував переважно про збут медикаментів та інших аптечних товарів і надходив власникам аптек безкоштовно. У лабораторії аптеки М. Заградника виготовляли запропоновані ним желатинові капсули, які користувалися великим попитом серед власників аптек

і рекомендації Аптекарської палати, думки і зауваження щодо проекту аптечного статуту, розглядалися проблеми забезпечення населення ліками, особливо у сільській місцевості, питання щодо надання допомоги безробітним фармацевтам, стану фармацевтичної освіти. Не залишала поза увагою громадська позиція. Після встановлення фашистського режиму в Німеччині, на сторінках журналу з'явилися заклики бойкотувати медикаменти, завезені з цієї країни.

«Журнал аптечного товариства» видавався до початку Другої світової війни (1939).

Підготувала Лариса Дедишина
Фото зроблено у фондах Музею історії
медицини Галичини ім. М. Панчишина.

краї налічується 6 млн мешканців, 248 аптек, працівників яких об'єднують два товариства з центрами у Кракові та Львові, в Австро-Угорщині налічується 11 фармацевтичних й аптечних товариств, а не два, як писала віденська «Фармацевтична газета». За статтю «Небезпечна ідея», у якій різко критикували тогочасну систему надання права на відкриття аптек і вимагали збільшити кількість аптечних закладів, 13-те число журналу за 1888 році конфіскувала державна цензура.

Часопис повідомляв, що Товариство аптек придбало великий будинок у Львові (1909), де розмістилися зал засідань, редакція журналу, правління Товариства і гremiumу (союзу аптек), хімічна лабораторія і бібліотека. У цьому ж будинку працювала фармацевтична школа, яка мала великий гербарій лікарських рослин, зразки мінералів, а також окрему кімнату з аналітичними терезами і мікроскопами. Хімічною лабораторією і бібліотекою міг користуватися кожен член Товариства.

Після закінчення Першої світової війни у 1919–1921 рр. журнал на власні кошти видавав Г. Рібенбауер, опісля редагували М. Крижановський і М. Штейн. Через фінансові труднощі у 1922 році журнал перестав виходити. І тільки на початку 1933 році завдяки зусиллям Товариства аптек його роботу було поновлено. У часописі регулярно друкувалися звіти про діяльність Товариства, розпорядження